

לימוד דיבור דרך אימון ממוקד בחיקוי מילולי בילדה עם אוטיזם

נטליה גנטצובה, דר' סיגל תדהר-פז, BCBA

תקציר

ילדה המאובחנת עם אוטיזם בתפקוד נמוך, למדה לדבר לראשונה בגיל 8, לאחר אימון אינטנסיבי במסגרת תכנית טיפול ביתית. הילדה למדה חיקוי מילולי של הברות בודדות, ואז צירופי הברות למילים ראשונות בנות שתי הברות ושלוש הברות, תחילה הברות פתוחות ואז הברות סגורות. האימון נבנה בצורה הדרגתית, כאשר רמת הקושי של הגירוי המוצג עלתה עם ההתקדמות. בעקבות האימון האינטנסיבי, הילדה הראתה שיפור משמעותי ביכולת הפקת השפה, ובעקבותיה ביכולת שלה לפנות בבקשות, לשיים חפצים ורצונות, ולענות לשאלות המופנות אליה.

נבדקת

ילדה בת 8, מאובחנת עם אוטיזם בתפקוד נמוך, השתמשה ב- PECS בשנתיים שלפני תחילת ההתערבות. הילדה החלה טיפול בתכנית התנהגותית ביתית אינטנסיבית של 30 שעות טיפול פרטניות שבועיות, כשנה לפני האימון הממוקד.

התערבות

אימון אינטנסיבי בהגייה דרך חיקוי מילולי, החל מהשבוע הראשון להתערבות, בו נדרשה הילדה לחקות את הצלילים הנאמרים לה על ידי המטפלת. לאחר השגת שליטה בדיבור של הילדה, באמצעות הוראה לדבר, המטפלת ביקשה: "תגידי (צליל)" והילדה חיקתה את הצליל המוצג לה. האימון הוצג בצורה הדרגתית, כאשר רמת הקושי של הגירוי עלתה בכל פעם שהגיעה ל- 80% הצלחה בתרגול הפריטים באותו שלב. הגירויים נבחרו על פי תצפית בקולות שהילדה מפיקה, ולאחר ניסיונות תרגול בטרם העבודה על השלב. השלבים ניבנו בסדר הזה: תחילה נלמדו תנועות הדיבור המרכזיות, צלילים בודדים. לאחר מכן, נוספו לתנועות עיצורים, ונלמדו הברות פתוחות. מהן התקדמה הילדה ללמידת מילים בהן יש צירופים של שתי הברות פתוחות שכבר רכשה. לאחר הצלחה בשלב הזה, תורגלו הברות סגורות. ממילים עם שתי הברות פתוחות נלמדו מילים עם 3 הברות פתוחות, ואז מילים עם הברות פתוחות וסגורות יחד. נתונים נלקחו באחוזי הצלחה בשלב התרגול בכל שבוע משבועות הטיפול. במקביל לתרגול החיקוי מילולי נעשה גם אימון חיקוי מוטו-אורלי (נשיפה, תנועות לשון) כדי לשפר את אופן השימוש בפה ובעקבותיו לשפר את ההגייה.

תוצאות

שיפור בהפקת הדיבור נצפתה מיד עם הפעלת ההתערבות באמצעות חיקוי מילולי. בכל פעם שהילדה הגיעה לקריטריון ההצלחה (מעל 80%) בפריט, הוצג פריט חדש. בתחילת כל שלב אחוזי הביצוע נמוכים, ועם התרגול חלה עלייה הדרגתית עד להצלחה. עם השבועות וההתקדמות בתכנית, הילדה החלה ספונטנית להשתמש במילים בבקשות ובפניות למבוגרים במקום השימוש ב- PECS. כמו כן, נצפה שיפור ביכולת שלה לזהות חפצים ובהתכוונות שלה להביע את רצונותיה בפני האחרים.

סיכום ומסקנות

אימון ממוקד ואינטנסיבי בהפקת שפה דרך חיקוי מילולי הוביל להתפתחות הדיבור אצל ילדה המאובחנת עם אוטיזם בתפקוד נמוך בגיל 8. תוכנית הטיפול הוכחה כאפקטיבית ביותר, כאשר הדרישה החלה מקריטריון נמוך שעלה בהדרגה. השיפור בהפקת השפה של הילדה, לא רק שהביא לשימוש שלה בדיבור, אלא גם להתפתחות איכותית באינטראקציות שלה עם מבוגרים ועם ילדים.

תרשים: שיעורי הצלחות בחיקוי מילולי

